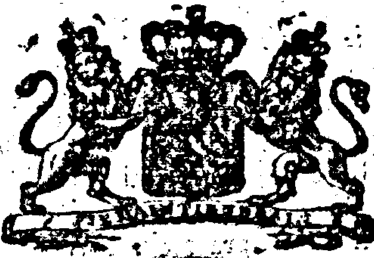
A°. 1830. N°. 25.

SURINAAMSCHE KRANT.

VRIJDAG, DEN 26sten MAART.

PUBLICATIE.

DE GOUVERNEUR GENERAAL IN RADE.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

Nademaal het aan Ons is gebleken, dat er, niettegenstaande onze publicatie van den 11/16 September 1829, Gouvernements-blad, N°. 13, al nog onzekerheid bestaat, omtrent de al of niet bestaanbaarheid der bestaande koloniale wetgevingen, opzigtelijk het huwelijks-consent van ouders in de echtverbindtenissen hunner kinderen, met het besluit van Zijne Majesteit, van den 17 Februarij 1819, L°. 54;

Willende deze onzekerheid doen ophouden, en daarenboven, in aanmerking nemende, dat het uit hoofde van den veranderden staat van zaken in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen noodzakelijk geworden is, om, ten aanzien van andere met deze stoffe in verband staande onderwerpen, eenige nadere en algemeen geldende bepalingen vast te stellen;

ZOO is het, dat Wij hebben goedgevonden en verstaan te arresteren, zoo als Wij doen bij deze:

ART. 1.

Tot dat daarover door Zijne Majesteit anders zal worden beslist, zullen in de Nederlandsche West-Indische bezittingen, op grond van de aldaar nog vigerende wetgevingen, geene jongmans, die hun vijfentwintigste jaar nog niet bereikt, en geene jonge dochteren, die haar twintigste jaar nog niet bereikt hebben, in ondertrouw mogen worden opgenomen, ten zij aan de Ambtenaren, met de solemnisatie der huwelijken belast, van de toestemming hunner ouderen of der langst levende van dien, hetzij door derzelver mondelinge verklaring, hetzij bij schriftelijke acte zal zijn gebleken.

Zullende het aan de voornoemde Ambtenaren niet geoorloofd zijn, bij ontstentenis van zoodanige toestemming, met het opnemen in ondertrouw voort te gaan.

ART. 2.

In de gevallen, waarbij volgens de vigerende koloniale wetgevingen, opzigtelijk het door de ouders in de echtverbindtenissen hunner kinderen te geven consent, eenige afdoening of beslissing aan de respective Magistraten is verbleven, zal zoodanige afdoening of beslissing voortaan aan de Gemeente besturen, of waar dezelve besturen niet mogten bestaan, aan de collegiën met de huwelijks-zaken belast, worden opgedragen; welke besturen en collegiën te dien einde, door partijen of een van beide geadieerd, over de, tusschen ouders en kinderen ten dezen bestaande verschillen, in overeenkomst van hetgene bij dezelfde koloniale wetgevingen daaromtrent is voorgeschreven, steeds *de plano*, behoudens hooger beroep, zullen uitspraak doen.

ART. 3.

Van zoodanige uitspraken, zal binnen den tijd van *drie* dagen, nadat dezelve aan partijen zijn bekend geworden, bij het hoogste Regterlijk Collegie in elke kolonie appel kunnen worden aangeteekend, welk appel, op poene van desertie, ter eerstkomende Regtsdag zal moeten worden vervolgd.

ART. 4.

De voormelde Regts-Collegiën zullen *de plano*, en buiten verderen vorm van proces, in het hoogste ressort ten dezen erkennen.

En opdat niemand hiervan eenige onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd, en in het Gouvernements-Blad geïnsereerd.

Aldus gearresteerd in de Raadsvergadering: gehouden alhier aan *Paramaribo*, den 16 Februarij, des jaars 1830, van Zijner Majesteits regering, het achttiende.

CANTZ'LAAR.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade,

De algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gepubliceerd aan *Paramaribo*, den 20 Maart 1830.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

PARAMARIBO, 25 *Maart*, 1830.

Uit Kandia schrijft men: De in een korten tijd herwaarts overgebragte tijding van het sluiten der vredes liep als een vuur onder de Grieken van het eiland voort, die deze gebeurtenis wachtende waren, om over de hun bevoorstaande toekomst te kunnen oordeelen. De ter zelfder tijd uit Egina ontvangen berigten luiden niet voldoende, en de insurgenten zien de mogelijkheid vooruit dat Kreta aan Turkije zal kunnen onderworpen blijven. Intusschen wachten zij van het gouvernement geld en troepen. Gouverneur *Hann* is naar Karabusa geweken. In het distrikt van Apokorona hebben onder de Grieken onlusten plaats gehad, ten gevolge van welke de Sfakioten twee dorpen hebben in den brand gestoken. De olijoogst is geheel mislukt; de olijven zijn, uit gebrek aan sap, voor den tijd afgevallen, en zijn zoo slecht, dat de olijpersers het niet de moeite waard achten ze te doen opzoeken. De door Kreta naar Argos in het congres gezonden 30 afgevaardigden, zijn met 40 paarden, die te Kissamos ontscheept werden, hier te rug gekomen. Het gerucht heeft zich verspreid, dat de Seraskier des eilands, *Suleiman*-Pach, een bevel van den Grooten Heer in handen heeft, waarbij hij wordt gelast alle Grieken, met uitzondering van kinderen beneden 7 jaren, te vermoorden. Dit gerucht is echter door de Grieken uitgestrooid; deze hadden den 30sten Augustus eenen algemeenen aanval tegen de Turken aangekondigd; des avonds te voren hadden de Grieken bij den berg Melaxa een groot vuur aangestoken, doch beproefden geenen aanval — Den 7den October deed de bezetting van Kandia, op bevel van den Seraskier eenen uitval tegen de Grieken, die met verlies van 150 man uit hunne stellingen verdreven werden. — Omstreeks den 20 of 25sten September kwamen eenige Sfakioten naar het dorp Samaropoli, distrikt Retima, om eene jonge Griekin te schaken; haar broeder echter verdedigde haar gewapenderhand en schoot een der roovers neder; oogenblikkelijk verzamelden eene menigte hunner aanhangers, die het dorp in brand staken. — De Heer *H*..., een rijke Engelschman, die in de eerste tijden der Grieksche revolutie eene wetenschappelijke reis door Egijpte deed, bevond zich juist te Kairo, toen aldaar een negenjarig Grieksch meisje van Kandia te koop werd geboden. De Engelschman kocht het kind, zond het naar Engeland, deed het zorgvuldig opvoeden, en trouwde eenigen tijd later het vijftienjarige meisje. Den 7den September is nu de Heer *H*... met zijne jonge echtgenoot uit Malta aangekomen, en naar hare geboorteplaats, in de provincie Retimo, distrikt Apodonilla, vertrokken, om de ouders zijner gemalin in haar geluk te doen deelen. Deze verbaasden niet weinig hunne dochter, na eene afwezendheid van 9 jaren, als eene groote, prachtig gekleede en van bedienden omgeven dame te rug te zien, doch weigerden niettemin haar terstond te volgen. De Grieksche revolutie levert eene menigte soortgelijke episoden, die stof tot belangrijke tooneelstukken verschaffen. Eenmaal zal de geschiedenis deze schoone trekken van Europesche menschlievendheid en edelhartigheid opzamelen.

MENGELWERK.

PHILADELPHIA.

Deze, door omtrent 120,000 zielen bewoond wordende stad heeft een ongemeen vrolijk voorkomen. De straten zijn ruim en breed, velen 80 tot 100 voet, allen netjes met platte steenen geplaveid. In het midden zijn hallen, of tot den verkoop der marktgoederen bestemde overdekte bergplaatsen, onder welken de landlieden met hunne veldgewassen tegen het weder beschut zijn. Velen dezer hallen zijn meer dan een vierde uur lang. De zijwegen voor de voetgangers zijn door luifels, die van de huizen uitsteken, tegen zonneschijn als anderzins beschermd; de meeste winkels en magazijnen behoeven, wat verscheidenheid van waar en fraaiheid van versiering betreft, voor de schoonste van *Parijs* niet te wijken. De achtingswaardige kwaker PENN heeft in het jaar 1682 het plan tot deze stad ontworpen. Zij heeft eene lengte van een goed uur gaans, en in hare gansche lengte loopen vierëntwintig breede lijnregte straten die meest allen met voetpaden voorzien zijn en door twintig andere dergelijke straten regthoekig doorsneden worden. De huizen zijn voor het grootst gedeelte wit, geel of rood geschilderd. De begraafplaatsen zijn hier nog, even als in al de Amerikaansche steden, naast de kerken gelegen, die gelijk alle andere groote gebouwen der stad door pracht en majesteit uitblinken. Men ziet er geen gering getal, en allen zijn toch op eigen kosten der onderscheiden geloofsbekenners opgerigt. De staat verleent geene gelden tot den bouw van kerken, bezoldigt geene geestelijke, en echter vindt men in geen land zoo vele huizen van godsvereering als hier. *Philadelphia* bezit er achtenveertig. Onder de publieke gebouwen, munt inzonderheid uit het prachtige museum. Tot de bezigtigingswaardige inrigtingen, welke eerst onlangs zijn aangelegd, behooren wel voornamelijk de kunstige werken aan de Schuijlkilrivier, een uur van *Philadelphia*, waardoor de geheele stad van water wordt voorzien. Een hoofd, of uitgebouwde waterkeering, stuwt het rivier van den oever af. Raders van 16 voet diameter brengen eene pomp met dubbele stampers in beweging, die het water 120 voet opvoerende, hetzelve in eene ontzaggelijke kom storten. In 24 uren tijds levert deze pomp 500,000 gallons water. Voorheen bediende men zich van eene door stoom gedreven machine, die nu niet meer gebruikt wordt. Door eene menigte pijpen en buizen vloeit het water uit gezegde

door naar alle wijken der stad, ja schier in elk huis, waar men dan door middel van eene kraan zoo veel tapt als men verkiest.— In iedere straat bevinden zich verscheiden bronwellen waar men, ingeval van brand, oogenblikkelijk water heeft. De slang der brandspuit behoeft men slechts aan het mondstuk van de wel te schroeven, en de spuit geeft dan eens zoo veel water als de gewone met de perspomp. Half weg tusschen de stad en genoemd waterwerk is eerst kortelings een gerieflijk ingerigt tucht- en verbeterhuis opgerigt.

BALTIMORE.

Deze stad, die voor zes en veertig jaren nog een onbeduidend plaatsje, van ter naauwernood vijfhonderd meestal houten huizen was, gelijkt heden ten dage eene hoofdstad en telt 95,000 inwoners. De straten zijn met steen belegd en van breede zijpaden voorzien, die zindelijk, aangenaam en met fraaije rijen populierboomen bezoomd zijn, wier top bijkans met de kerkspitsen gelijk komt. De huizen zijn meest uit gebakken steen, sierlijk en met smaak gebouwd; en twee verdiepingen hoog. De groene vensterluiken, de rood en mahonij houten huisdeuren, het koper beslag aan dezelve, de overal heerschende zindelijkheid; dit alles geeft aan deze woningen, deze breede, lichte, zuivere straten een aangenaam, verrolijkend, helder aanzien. Gedurende het heetst gedeelte van den zomer worden de straten dagelijks met water begoten. De prachtigste en langste derzelve is de Baltimorestraat, hebbende eene lengte van bijna een half uur gaans. Halfweg derzelve, eenigzins zijwaarts, staat het tolhuis; een gebouw van een ontzettend grooten omvang en uit wit marmer zamengesteld. Twaalf sterke pilaren dragen een gedeelte van het binnenste des gebouws, hetwelk hier door een zeer hoogen koepel van boven licht ontvangt. Regts en links zijn de bureaux en kantoren, de woonvertrekken der beambten, enz. — Het inwendige der huizen beantwoordt overal aan derzelver uiterlijke, en aan het zindelijke en prachtige voorkomen der straten. Weinige huizen treft men aan, waar de kamers niet met een fraai Turksch tapijt, en gang en trappen evenzeer met tapijtwerk belegd zijn. Van de openbare gedenkteekenen vallen in het oog, dat, hetwelk ter eere van WASHINGTON, alsmede een ander, dat niet verre van eene fontein is opgerigt, ter nagedachtenis van die burgers, die in den laatsten oorlog, bij de verdediging der stad tegen de Engelschen, hun leven voor het vaderland hebben opgeofferd. Hun gebeente rust onder het monument, en hunne namen zijn op het marmer van het voetstuk ingegrift. — De Roomsche St. Pauluskerk kan nevens de prachtigste gebouwen van dien aard in *Europa* gesteld worden. Voor de andere geloofsbelijders telt men nog achttien kerken. Somwijlen staan zij vlak naast elkander.

Voor omstreeks een jaar heeft men een groot gedeelte van de haven droog gemaakt, waardoor de lucht zuiverder en dus gezonder is geworden. Men heeft grachten gegraven, zoodat de schepen tot digt bij de pakhuizen kunnen naderen. Deze grachten loopen op verscheiden plaatsen een half uur ver tot in het midden der stad. Ter weerszijden dier grachten zijn rijwegen. Tusschen de huizen ziet men de masten der schepen met hunne wapperende vlaggen boven de daken uitsteken. Langs de wallen rollen sierlijke pleizier- en reiswagens, karren, door negers getrokken en voortgeduwd; overal zijn vrolijke winkels geopend, wier rijkdom met dien der Europesche kan wedijveren. Eene nijvere volksmenigte woelt en wemelt door elkander. Het meerendeel der op straat verschijnende inwoners ziet men altijd in eene nette en heldere kleederdragt voor den dag komen. Kortom de stad heeft ten allen tijde der week het voorkomen van zon- of feestdagen.

NEW-YORK.

New York is eene rijke stad met 130,000 inwoners, doch is niet zoo regelmatig aangelegd als *Philadelphia*. De straten, die nu eens breed dan weder naauw en elkander slingerslanger kruissen, hebben iets van oud Europeschen aanleg. Doch eene straat daarentegen als de Broadway (Breestraat), van zulk eene wijdte, een vol uur gaans lang, de voetpaden langs de kanten met populierboomen beplant, aan weerszijden fraaije gebouwen, rijkere en prachtiger koopmanswinkels, vindt men misschien niet in geheel *Europa*. Het schoonste gebouw der stad staat midden op de Broadway en is geheel uit marmer zamengesteld, dat in verbazend groote stukken op elkander is gevoegd. Dit is het raadhuis. Voor hetzelve ligt eene openbare wandelplaats, met hekwerk omgeven. Men noemt die het park; zij is echter blootelijk eene uitgestrekte, met lanen doorsneden en door eenige boomen zwak beschaduwde grasplek. Vele huizen hebben platte daken en balkons, waarvan bij liefelijke zomeravonden gretig wordt gebruik gemaakt, om het gezigt over de haven te genieten, die drievierde gedeelten van de stad bespoelt, en waarschijnlijk de grootste in de Vereenigde Staten is. Over het geheel ligt *New York* in eene zeer bevallige landstreek.

BEZITTINGEN VAN FRANKRIJK BUITEN EUROPA.

In *Amerika* bezit *Frankrijk Martinique*, hetwelk in 1493 door CHRISTOPHORUS COLUMBUS ontdekt, in 1762 door de Engelschen veroverd, en in 1814 aan de Franschen is teruggegeven geworden. *Guadeloupe* in 1494 mede door COLUMBUS ontdekt. *Guijana*, insgelijks door COLUMBUS ontdekt in 1498. De eilanden *St. Pieter* en *Miquelon* in *Afrika*. Het eiland *Bourbon* in 1545 ontdekt door den Portugees MASCARENHAS; in bezit genomen door de Franschen in 1652, en in de magt der Engelschen geweest van 1810 tot 1815. De *Senegal* en aanhoorigheden. De tegenwoordige bezittingen der Franschen in Oostindië zijn *Pondicherij* en *Karikal*, op de kust van *Coromandel*; *Yanaon*, en de faktorij te *Masulipatnam* op de kust van *Serkars*; *Mahè* en het kantoor van *Calicut*, op de kust van *Malabar*; *Chandernagor* en het kantoor van *Garetty* in *Bengale*, en een kantoor te *Suratte*, in de golf van *Cambodja*.

IETS OVER DE POLITIE TE *LONDEN*.

De Engelschen verhalen en berekenen alles, wat voor de zamenleving van belang mag geacht worden. Ook onder hunne geleerden wordt alles, wat het staatkundige en zedekundige betreft, spoediger en openhartiger den volke medegedeeld, dan zulks in andere landen geschiedt.

Onder de menigvuldige, nuttige werken, welke de Engelsche drukpers oplevert, behoort vooral geteld te worden de opgave nopens de Politie te *Londen*, waaromtrent wij eenige bijzonderheden zullen mededeelen.

Hetgeen er jaarlijks in die hoofdstad gestolen wordt, berekent men op een millioen ponden sterlings.

Het deel, dat de schurken en afzetters te *Londen* aan den rijkdom der mobilaire goederen hebben, wordt berekend op den honderdsten penning.

Dagelijks ontwaken er te *Londen* twintig duizend menschen, die niet weten, hoe zij aan den kost zullen komen, en waar zij den volgende nacht zullen slapen.

Men telt meer dan vijf duizend bier- en jeneverhuizen, (kroegen) die den dieven tot schuilplaats verstrekken.

Men telt over de drie duizend winkels, in de afgelegenste hoeken der straten, waar de gestolene goederen verkocht worden.

Er zijn meer dan vijftien duizend openbare meisjes — en meer dan twee duizend nachthuizen.

Jaarlijks worden er meer dan drie duizend dieven in vrijheid gesteld, — die allen den dood verdiend hadden.

Zoo elk volk en elke stad jaarlijks een zoodanig overzigt uitgaf, zoude men de volkeren en de bewoners der steden, betrekkelijk het algemeen zedelijk bestaan, beter leeren kennen, hetwelk welligt, voor verschillende verrigtingen in de maatschappij, zeer nuttigheid zoude hebben.

RAADSEL EN OPLOSSING.

Zeker Parijsche geleerde, een model van wanschapenheid, verhaalde aan zijnen vriend:

« Eene dame, die mij op straat ontmoette, « greep mij driftig bij de hand, bragt mij in « de werkplaats eens beeldhouwers, die zij « juist scheen te verlaten, en zeide, met veel « levendigheid, op mij wijzende, en mij altijd « vast houdende, tot hem: « juist zoo als « « deze, gij verstaat mij!"

« Ik stond te meer verbaasd, hoe minder « ik begreep, wat dit zou beduiden. Welk « een denkbeeld zou ik mij van deze ontmoeting vormen? Ik bleef dus staan, toen « de dame reeds weder, zonder eenige verontschuldiging aan mij, ja zonder eenig « blijk van verdere oplettendheid jegens mij, « was weggesneld. Toen vraagde ik aan den « beeldhouwer, wat dit gedrag en deze gemeene order had te beteekenen? En trouwhartig genoeg kreeg ik ten antwoord: « dat « « de dame bij hem besteld had, haar een « « beeld van den *duivel* te gieten, terwijl « « hij, tegengeworpen hebbende; dat hem « « een model ontbrake op deze wijze uit die « « verlegenheid door haar gered was." »

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 21sten dezer, de Noord Am. Brik Aurelia, Kapt. THS. J. FOSTER, van Gloucester, laatst van Caijenne.

UITGEKLAARD.

Den 23sten, het Schip de Vereeniging, Kapt. WM. DE BOER, naar Amsterdam; lading: 1 vat Suiker, 62 vaten en 2664 balen heele en 267 balen gebr. Koffij, 70 balen schoone Katoen, en 4 kisten Indigo.

Den 25sten dezer, het Schip de Goede Verwachting, Kapt. J. B. BOOMAN, naar Amsterdam; lading: 1733 balen heele en 276 dito gebr. Koffij, 89 balen schoone en 1 dito vuile Katoen, 4 kisten Indigo, en 2730 ℔ Quassie hout.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.